

Веселка

журнал для дітей
the Rainbow

a children's magazine

РОЗГАДАЙМО!

АНУ, ВІДГАДАЙМО!

Загадочка, загадочка,
В кого бистра головочка,
Хто охоту добру має,
Загадочку відгадає!

ХТО ЦЕ?

Хто носить гребінь, а ніколи не чешеться ?

ЧИ СЕ ІМ'Я ?

ВОВК КОЧОМАР

ХРЕСТИКІВКА

X	—	інакше — учень
X	—	інакше — запорожець
X	—	хижий птах
X	—	багато дерев
X	—	назва карти до гри

Букви на місці хрестиків дадуть назву дому науки.

ЩО ЦЕ ?

Я не птах, а крила маю —
Хоча ними й не махаю,
Та летю понад пустелями,
Понад морями і оселями,
Не боюсь високих гір,
Що сягають ясних зір,
Хмару, бурю перескочу
І летю, куди захочу.
Все літати, звик я так,
Бо ім'я має

РЕБУСИК

(Уклав Богдан Лихо)

Яка це книжка і хто її написав?

ЯКА ЦЕ ПІСНЯ?

(Уклав З. Івасиків)

ЧИ ВИ СПОСТЕРЕЖЛИВІ?

Котрий із цих слимаків різниться від своїх братів і чим?

РОЗГАДКИ ЗАГАДОК З Ч. „ВЕСЕЛКИ” ЗА ЖОВТЕНЬ 1990 р.: **ЩО ЦЕ?** Сонце. **МАГІЧНИЙ КВАДРАТ:** Крук, риба, убір, кара. **ХРЕСТИКІВКА:** Л. Т. Ніс, Море, Бубон, Співак, Ворскло. **ЗАГАДКИ:** а) збіжжя; б) поїзд. **ПО—ДУМАЙ:** 4 хвилини. **РЕБУСИК:** Під хатою стоїть стовпик.

З кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода” заходами Українського Народного Союзу. Редагує Колегія. Річна передплата становить у ЗСА — 7.00 дол., у інших країнах — рівновартність цієї суми. Для членів УНС 5.00 дол. Ціна окремого числа 75 центів. Ціна подвійного числа — 1.00 дол.

THE RAINBOW — VESELKA

Обкладинка роботи Христини Мізур

Published monthly, except May to August Bi monthly
at Jersey City, New Jersey
30 Montgomery Street — Jersey City, New Jersey 07302
Subscription \$8.00 per year, UNA members \$5.00 per year.
Entered as Second Class at Jersey City, N.J.

Ілюстрація на обкладинці:
Христина Мізур — Малі малярі

У С В Я Т О Л И С Т О П А Д А

У свято Листопада
Зібралася громада,
Прийшли з батьками й діти —
Їм вдома не сидіти.

Велике нині свято!
Дітей навчають тато,
Навчають тато й мати
Минуле шанувати.

Героям України
Від кожної дитини

Поклін аж від порога
І „Отче наш” до Бога.

У славні роковини
Матусі-України
Спішать на сцену діти,
Несуть вінки й привіти.

Героїв величає,
І кличе, і співає
Дітей громада жвава:
„Героям вічна слава!”

Л ь в і в — загальний вигляд. Старовинне українське місто Львів заснував у 1252 році король Данило Романович Галицький для свого сина Льва. Львів став столицею-метрополією й осередком національного, державно-політичного, господарського, культурно-освітнього, наукового, літературно-мистецького та релігійного життя західніх земель України. За часів гетьмана Богдана Хмельницького козацькі полки двічі облягали місто, що було тоді під польським пануванням. Дня 1-го Листопада 1918 року на вежі львівської ратуші замаяв на осінньому вітрі український національний прапор, сповіщаючи світ, що після довгої неволі український нарід зажив знову вільним життям. Цей день був початком відродження Української Держави на західньо-українських землях.

Михайло МАМОРСЬКИЙ

Ілюстрація Едварда КОЗАКА

У Т І Д Н І Л И С Т О П А Д О В І

В цей пропам'ятний день листопаду
Ми зійшлись у велику громаду
Поклонитися тіням борців,
Що за рідний боролися Львів.

Бо за Львів хто боровся, хто згинув,
Той прославив усю Україну,
Бо і Київ, і Харків, і Львів —
Це земля його предків-батьків.

Бо за Львів хто боровся завзято,
Боронив і зелені Карпати,

І поліські, й волинські гаї, —
Землі предківські, рідні, свої.

В цей пропам'ятний день листопаду
Ми зійшлись у велику громаду
Переслати далеко у світ
Львову нашому теплий привіт.

Місто нашої туги й любови,
Незабутній, далекий наш Львово!
Стій на варті, чекай на ту мить,
Аж повій Листопад заніжить!

К. ПЕРЕЛІСНА Ілюстрації Миколи БУТОВИЧА Ганна ЧЕРІНЬ

ОСІНЬ

Листячко дубове,
Листячко кленове,
Жовкне і спадає
Тихо із гілок.

Вітер позіхає,
В купу їх згортає
Попід білу хату
Та на моріжок.

Айстри похилились,
Ніби потюпились —
Сонечка немає,
Спатоньки пора!

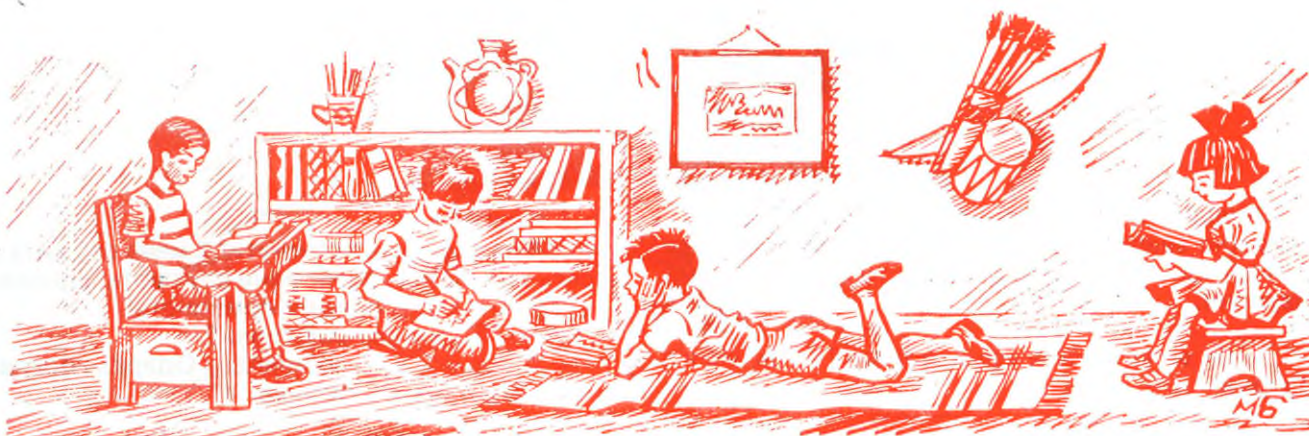
А красольки в'ялі
До землі припали.
Наче під листочком
Вітер догоря.

Моріжок — зелена травичка, травник (green grass, lawn);
красоля — nasturtium.

ПІЗНЯ ОСІНЬ

Темніє листя золоте,
Поля у мряці сірій.
Вже вчать птахи своїх дітей,
Як відлітати в вирій.
Синички, сойки, ластівки
Летять туди не даром:
Замерзнуть трави і струмки,
і річка незабаром...
Останні вже осінні дні,
Сумні, одноманітні.
І лиш горобчики одні
Щебечуть, як у квітні.
Вони у вирій не летять,
Лишаються із нами.
Один, два, три, чотири, п'ять
Стрибають доріжками...
Ми дуже раді: ці пташки
Розвеселять нас взимку.
А ми зернятка і кришки
Дамо їм на підтримку.

Пояснення-словничок: вирій — warm regions, where migratory
birds fly for the winter; синиця — titmouse; сойка — jay; стрибати
— підскакувати; кришка, крихта (crumb, small bit).

ДЕСЯТЬ РОБІТНИКІВ

Зайшов я колись до одної жінки в хату. — Одаркою звали жінку. Дивлюсь, а у неї в хаті так чисто, гарно так: діти вмиті, чисто одягнені, обід зварений.

— Як ви встигаєте все поробити? — питаю я в Одарки.

А вона каже:

— Як же мені не встигнути! У мене служить аж десять робітників. Вони мене слухають; що скажу — зроблять, один одному допомагають!..

— Які ж то у вас робітники?

— А ось вони! — засміялась Одарка і поклала на стіл своїх десять пальців.

Пояснення-словничок: **Встигати** — мати час щось зробити.

ЯК ЗАЙЧИК ПЕРЕХЕТРИВ КРОКОДИЛА

(Японська казка)

(Ілюстрація малої Лесі)

Дуже, дуже давно жив в Японії білий Зайчик. Мав він хатку на острові Ока. Від японського суходолу відмежовувала зайчика смуга океану. А Зайчик дуже хотів побувати на материку. Кожний день він сидів на березі ріки й довго дивився на суходіл. Він роздумував, якби то йому дістатися там, де є його властива батьківщина.

Одного дня він побачив великого Крокодила, що пропливав попри берег острова. Зайчик зрадів, що за допомогою Крокодила він зможе добратися до вимріяної цілі. Він попросить Крокодила, щоб перевіз його туди на своїй спині. Крокодил йому відмовив. Тоді Зайчик придумав хитрощами здійснити своє гаряче бажання.

Одного разу, побачивши знову Крокодила, він чемно привітав його і привітно заговорив до нього: — Пане Крокодиле! Правда, який сьогодні чудовий ранок!

Почувши привітний голос Зайчика, Крокодил підплив ближче до берега. У цей соняшний день він почувався дуже самотньо й хотів з кимсь приязно поговорити.

— Я здивувався — промовив Крокодил — хто це мене так ввічливо привітав і так по дружньому заговорив. Чи, ви Зайчику, теж відчувається самотньо?

— О, ні, я зовсім не скучаю, але вийшов на берег, щоб налюбуватися красою природи й може знайти товариство розважитися. Може вийдете до мене на берег побавитися.

Крокодил виліз з води й вони почали якусь гру. Тоді Зайчик сказав: — Пане, Крокодиле! Ви живете

в океані, а я живу на цьому острові, але ми рідко зустрічаємося. Я дуже мало знаю про вас. Скажіть мені, чи вас так багато, як нас, зайців?

— Розуміється, що нас куди більше, як зайців — гордовито відповів Крокодил. — Як покличу всіх крокодилів, то зайців і сліду не буде.

— А чи буде доволі крокодилів, щоб зробити поміст, що єднав би острів із материком?

Крокодил подумав хвилину й сказав. — Розуміється, що можна це зробити, — не лише до материка, але й до Китаю й Індії.

— Тоді покличте крокодилячий рід, а я їх порохую — запропонував хитрий Зайчик.

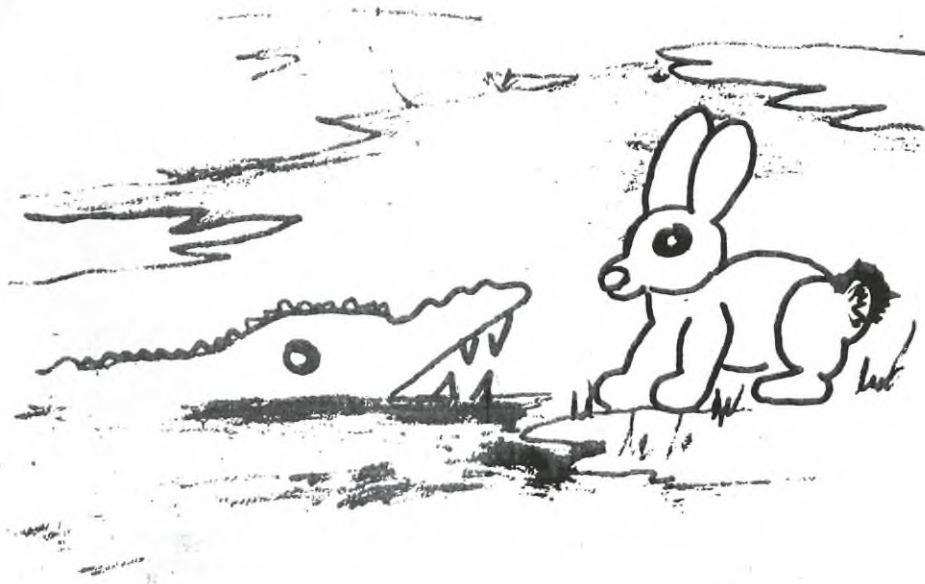
Крокодил не підозрівав, що Зайчик хитрує і погодився на його пропозицію. Незабаром з'явилася стільки крокодилів, що з їх тіл постала наче кладка між островом і материком. Зайчик почав їх числити і так по їх хребтах перестрибав аж до властивої своєї батьківщини. Коли вискочив на берег, побіг перед себе скільки сил у ногах. Він боявся, що крокодили схочуть помститися на ньому за його хитрощі.

І справді, крокодили стали радитися, як покарати Зайчика. Але поки радилися, Зайчик був уже далеко. Він живе собі там і досі, а що сталося з крокодилами — ніхто не знає...

Свобідно переказала НЛМ

Пояснення-словничок: **суходіл**, **суша** (dry land); **материк** — mainland, continent; **хитрощі**, хитрість — slyness; **скучати** — to be bored; **стрибати**, скакати (to leap, to jump).

Запитання: Чому Зайчик хотів конче дістатись з острова на материк?

ЯК МАРИНКА МОЛОКО ВЕЗЛА

Дорогі Читачі! В ч. „Веселки” за вересень ц.р. редакція повідомила Вас, що у Львові з 1-им січня ц.р. відновлено дитячий журнал „Світ Дитини”. Передруковуємо з нього веселу історіюку в ілюстраціях без тексту. Напишіть до цих ілюстрацій текст своїми словами.

Чап-Чалап наш має звичку
Часом вилізти на тичку.
З тички видно гірки три,
А за ними — три вітри.

Перший вітер — Завівайло,
Другий вітер — Помагайло,
А той третій, Завірюха,
Як повіс — мерзнуть вуха.

Лютний, зимний той вітрище,
Як завис, як засвище,
То тоді парафіяни
Утікають всі до ями.

Щоб від вітру заховатись,
Чап-Чалап біжить до хати.
Де ж та хата? Як це так?
Хатку з'їв йому слимак.

Став наш Чап-Чалап, з розиуки
Заломив, нещасний, руки:
Де сховатись, перебути,
Як зачне той вітер дути?

Жук з'явився — пан Ігнатій,
До своєї просить хати:
— Тут заходьте, просто носа,
Бо велика йде загроза.

В ямці там уже сиділи:
Цвірчик, Чупчик, два Байціли,
Ще й, звинувшись у клубок,
Пан Колючка-їжачок.

Вітер надлетів, лютус,
В ямку просто віє-дус,
Хоче хатку розвалити,
Товариство простудити.

Їжачка перепросили,
На край ямки посадили —
Покололась Завірюха
І до ямки вже не дмуха.
ЕКО

НАЙКРАЩІ ЧАРИ

(Ілюстрації Едварда Козака)

Осінь у мряках... Негода... Сльота... Змінилась погода, не та вже, не та... Тільки у спогадах, мов на картині, зосталося літо і табір в соснині, мандри до гір, водоспадів і скель, поїзд, автобус, літак, корабель.

Ех, було гарно! Мінялись картини: місто розлоге, верхи, полонини, степ неозорий, разки узбереж, море, мов синя пустеля без меж. Казка скінчилася — в'яне природа, осінь у мряках... і дощ... і негода...

Та сумувати не треба нам, діти! Маєм ми чари, найкращі у світі, маєм ми килим такий чарівний, що в далечінь понесе нас як стій, в див-

ні країни, в міста та оселі, понад моря, і ліси, і пустелі, поміж людей, поміж друзів-дітей. Гарно й цікаво там так, що аж гей!

Навіть у давні минулі роки чари відкриють шляхи і стежки: разом з Колюмбом напнемо вітрила, бурі й вітри переможемо сміло. Хочете — княжий ми Київ оглянем, із Святославом на ворога станем, до запорожців поїдем на Січ — дощ нас не спинить, ні холод, ні ніч.

Що ж то за чари? Вгадати — дрібниця! Чарці — книжка, пригод скарбівниця, досвіду, мудрости, знань джерело, свіже, мов легіт, і чисте, мов скло. Книжка — то радість, розвага душевна, вчителька наша, порадиця певна. Хто попрохає у неї помощи, з доброї певно не зійде дорogi. Читаймо ж ми книжку, багато книжок — забудем про дощ, про мороз і сніжок! Тільки дивімся, щоб добра була, щоб нас не вчила неправди і зла!

Книжки посестра — газетка дитяча, подруга дітям ласкава, добряча. Любим „Веселку”, читаєм її, з нею мандруємо в дальні краї, з нею гадками ми линею додому, з нею вклоняємось Богу святому, граємось з нею, вчимось повсякчас — будь же „Веселко” все в гостях у нас!

В кого „Веселка” і книжка у хаті, буде він розумом-серцем багатий, матиме щастя й гаразд, і тому — слава й пошана йому!

Р.

Разок — шнурок коралів, намисто. Морські узбережжя, найжені скелями, виглядають часами мов такі разки.

Ганна ЧЕРІНЬ

Ілюстрації Петра ХОЛОДНОГО

ГОДИННИК ВІРНИЙ НЕ ЗАВЖДИ...

У мене є годинник,
Що „ходить” цілий день...
Крім того, він — будильник:
Тік-так! Дзень-дзень! Дзень-дзень!

— Вставай, пора до школи!
Вже я сніданок їм.
Не спізнюся ніколи
З годинником таким!

Ідуть малі і старші,
Дитина і юнак
Під ці бадьорі марші:
Тік-так! Тік-так! Тік-так!

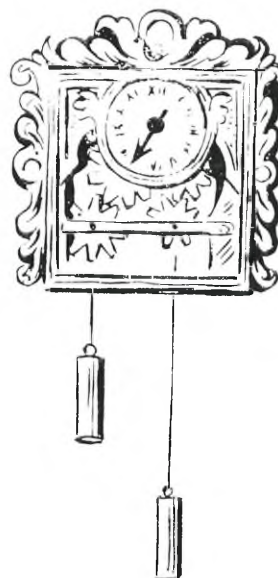
Він лекції плянує,
Дає нам вчасно знак:
Перерва!!! Кожен чує?
Так-так! Тік-так! Тік-так!

А як вернусь до хати,
Нагадує щодня,
Що треба готувати
Домашні завдання.

Он бігають надворі
Мої приятелі...
Годинник наш суворий:
— Тік-тік! Ще ні, ще ні!

Раз якось я і тато
Збирались на літак.
— Чи ще часу багато?
Сказав годинник: — Так!

Аеродром далеко,
Дістатися нелегко...

Застрягли ми в дорозі,
Літак від нас утік...
І плавав у тривозі
Годинник: „Тік-тік-тік...”

Ну що ж, буває скрута,
Що перетне маршрута.
Як діло непідхоже,
Годинник не допоможе...

Годинник раз захворів
На грипу для моторів.
Часу не показав —
І в школу я проспав...

Маршрут — запланована, визначена дорога мандрівки, прогулянки, походу тощо. (itinerary).

СКОРОГОВІРКИ

Півень піяв пів дня,
Кликав друга півня.
І пропіяв пів дня,
Не докликавсь півня.

Качка з качкою за качку
Почали качачу драчку.
Не оставили у драчці
Ні пера на бідній качці.

Крокодип з'їв крокодипа.
Крокодипяча в нім сипа!
Потім інші крокодипи
Крокодипа скрокодипи.

ДОЛЯ МАЛИХ

Тихо
в тиші
шепчуть
миші:
– Будьмо, миші,
тихо
в тиші.
Хтось
чатусь
і
не дише...

БІДНА СОРОКА Й СОРОК СОРОК

Сорока сороці сорочечку шипа
І сумно сороці таке говорила:
– Я сорок ушила сусідським сорокам,
Сама ж без сорочечки, бідна сорока.

Зібравсь сорок сорок на толоці
І вшили сорочечку бідній сороці.
Раділа сорока й сороки раділи,
Знялись і в сорочечках всі полетіли.

У Ч Е Н Ї

(Ілюстрація Галини Мазепи)

Я ходжу тепер до школи,
Вчуся літери читати,
Та буквар такий великий,
І тих літер так багато!

А не мене півроку,
Читатимен півроку,
А не мене і речик —
Натисамо листиків.
Втішається батьки й мати,
Що вміємо писати.
„Дзвінчик“

Я їх всіх ще не навчився —
Половини ще не знаю,
Але „баба“, „мама“, „тато“ —
Де завгодно прочитаю!

Я хотів би вже скоріше
Всі літери ті завчити,
Бо не можна все читати,
Як букварик не скінчити.

Качур ходить по садах,
по дорогах, по ставах.

Ронить качур сизе пір'я
на дахи і на подвір'я.

Ходить, тужить і голосить.
За собою кличе осінь.

Осінь каже: - Почекай
відлітати в теплий край.

Ронить пір'я - рад не рад -
Качуровий листопад.

О. Сенатович

О С І Н Ї

У садочку, у садочку
Наче дощ, летять листочки,
Падають на трави
Ніжно-золотаві.

У віночки, у віночки
Посплітаємо листочки,
Золоті, жовтенькі,
Довгі і кругленькі.

На травиці посідаєм
І про осінь заспіваєм,
Про опале листя
Пісню голосисту.

Ніна Бурик

ПРИНЦЕСА, ЩО ЛЮБИЛА СВОГО БАТЬКА, ЯК СІЛЬ

(Грецька казка)

Дуже давно жив король і мав три дочки. Одного разу він покликав їх до себе й запитав, як кожна з них любить свого батька. Найстарша сказала, що так, як мед. Середуща заявила, що так, як цукор. А наймолодша так, як сіль.

Король дуже розсердився, коли почув таке від наймолодшої принцеси. Він вийшов на вулицю і став біля воріт. Попри ворота проходив молодий чоловік. Король прикликав його до себе і сказав, що хоче мати його за зятя.

Прохожий здивувався й промовив: — Бажаю вам, королю, багато років, але як я, бідна людина, можу одружитися з принцесою?!

— Таке моє бажання — твердо відповів король і прикликав доньку.

Молодий чоловік взяв принцесу за руку й привів її до своєї матери. Родина була дуже вбога, але жила прикладно. Одного разу зайшов до їхньої хати багатий купець і попросив господаря хати провести його шматок дороги. Проходячи повз криницю, вони зачерпнули погожої води. Але тільки молодий чоловік почав тягти воду з криниці, як виринув Водяник. Чоловік привітав його чемно. Водяник промовив: — Тому, що ти був чемний до мене, я вас не втоплю, як це роблю з іншими людьми, що черпають мою воду. Дам вам три гранати, але їх не вільно зразу їсти.

Чоловік подякував, поклав гранати в кишеню, а воду з криниці дав купцеві. Вони пішли далі. На шляху зустріли подорожнього. Чоловік дав йому одну гранату, щоб відніс її його дружині-принцесі й матері. Мама сказала до невістки: — Розріжмо цю гранату.

Як тільки розрізали овоч, побачили, що всередині знаходиться багато діамантів. Дружина вирішила продати самоцвіти й побудувати нову хату. Хата вийшла напрочуд гарна, наче палац. Щоб поділитися своєю ласкавою долею з ближніми, принцеса подбала викопати криницю для мандрівних прохожих.

Під час неприсутності бідного чоловіка народився принцесі син. Він виріс на лепського хлопчину. Мама й бабуня тішилися ним дуже. Поки чоловік повернувся додому, хлопець виріс на високого, стрункого, вродливого юнака.

— Поцілуй тата в руку — сказала принцеса синові, коли батько ввійшов до хати. Батько був дуже здивований, як це маленька, вбога хатина змінилася раптом у пишну палату. Мати розказала, як це сталося. Чоловік сказав, що в нього є ще два овочі. В них теж замість насіння були діаманти. Щасливе подружжя не витратило всіх грошей тільки для себе, але поділилося з односельчанами. Побудувало в селі крамницю, в якій можна було купити господарські речі, а навіть лакітки. Про цей добродійний вчинок довідався король. Одного дня він запитав своїх дорадників: хто такий цей чоловік, що стільки добра зробив для односельчан, зокрема для убогих. Король забажав побачити цього чоловіка.

До короля привели його наймолодшу дочку-принцесу та її колись бідного чоловіка, якому король наказав одружитися з нею. Принцеса пізнала свого батька й сказала до свого чоловіка: — Сьогодні приготуємо спільну вечерю для короля й його дорадників. Але половина страв має бути приготована без соли. Ці страви будуть подані перші.

Коли короля запитали, як йому смакувала вечеря, він сказав: — Перша частина була жаклива, бо непосолена.

— Чи ви, тату, — промовила дочка, — пам'ятаєте, коли я вам сказала, що люблю вас як сіль, ви прогнали мене з палати й заставили вийти заміж за випадкового прохожого бідного чоловіка?

Присоромлений король поцілував дочку і сказав: — Твоя правда, сіль у страві куди смачніша ніж мед або цукор.

Переказала НЛМ

Пояснення-словничок: шматок — кусень, тут невеличка віддаль дороги (piece, slice); повз, попри; виринути — виплисти наверх (to emerge, to come to the surface); Водяник — за народними повір'ями, це фантастична постать, яка живе у глибоких водах і є королем водних дівчат-русалок; граната — овоч гранатового дерева величиною в яблуко з твердою шкаралущею й кисло-солодкими червоними зернятками всередині); самоцвіт — дорогоцінний камінь (gem, precious stone); лепський — гарний (handsome); лакітки — солодощі (dainties, tit-bits).

Наталя ТУРЧМАНОВИЧ

СОБАЧКА

Я собачку обороню
Не дозволю бити,
Бо собачка не уміє
Як ми говорити.

Бо собачка буде плакати
Буде вовком вити,
Люди будуть боятися
Вовка боронити.

Наша пошта

ШКОЛЯРИ З КІЧЕНЕРУ, КАНАДА, ХОЧУТЬ ЧИТАТИ „ВЕСЕЛКУ”

Кіченер
29-го Вересня
1990 р.

Дорога Редакціє!

Ми є діти Рідної школи в Кіченер.
Ми вже читаємо і пишемо в рідні мови. (Найстарша з нас має 9 років а наймолодший — 5 років). Ми дуже любимо народні казки. Найбільш улюблені ми інсценізували на Миколаївських концертах. Це була „Коза-Вереза”, „Сорока-білобока”, а два роки тому — „Рукавичка” і „Три сфінки.” у тому році плануємо інсценізувати „Колобок” і „Ріпку.”
Дорога Редакціє Ваш журнал є дуже цікавий (ми бачили нехотрі числа). і тому ми дуже

хочемо читати „Веселку”!

Дуже дякуємо і нетерпеливо чекаємо на перше число.

Ми зробили для тебе Редакціє дарунок. Маємо надію, що можете його взяти у вашому бюро.

учні Рідної школи
в Кіченер

П.С. Було б дуже приємно бачити цей лист у „Веселці”.

Відповідь редакції: Дорогі діти! Вітайте поміж читачами „Весеки”! Тішить нас що бажаєте стати передплатниками-читачами нашого журналу. Славно, що Ви такі маленькі, а вже вмієте читати й писати по-українськи та інсценізуєте казки.

Дуже дякуємо за дарунок — майстерно виконану назву нашого журналу на дузі веселки. Це справжня прикраса на письманий столик!

Бажаємо Вам успіхів у науці та в Ваших позашкільних заняттях.

Вітаємо щиро — Редакція „Веселки”

НЕДАЛЕКО ЗИМА

Вітер плаче, вітер віє,
Дощ осінній дрібно сіє,
Жовкне листя, в'януть квіти,

Скрізь калюжі поналито.
І ніде не видно пташки,
Ані бджілки, ні комашки.

Адреса „Світу Дитини”: УРСР 290005 м. Львів, вул. Ватутіна 6/4.

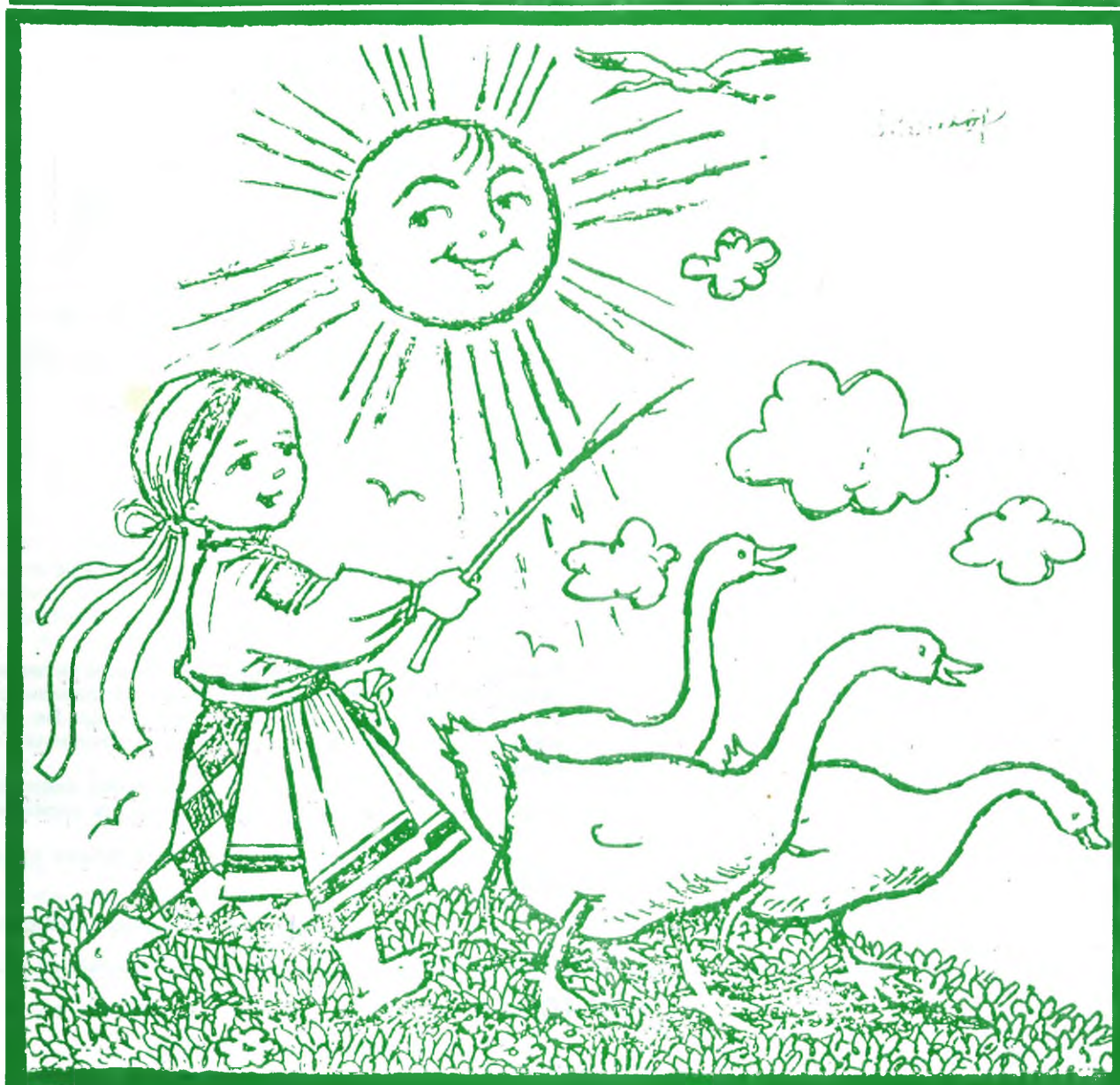
СВІТ ДИТИНИ

Ілюстрований часопис для дітей

Рік 1 (20)

Серпень 1990 року

Число 3

Малесенька Ганнусенька —
Весела і прудка
Жене на пашу гусеньки
В долину до ставка.

Їй сонечко всміхається,
Туманом дише лан.
— Куди ж, — дівча питається, —
Жене вітрець туман?